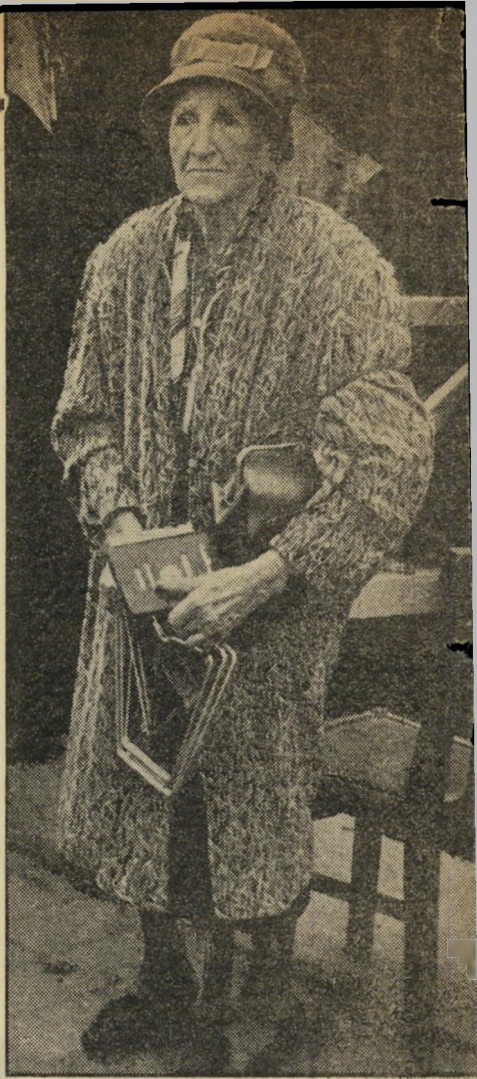


גם אלג'יר היא ארץ-ישראל" - סברו. אך הנשק הסודי חסר

הצבעה ברגליים



הסבתא גם היא הולכת. גברת מארטו, בת 84, אלמנתו של פקיד ממשלתי. בצרפת לא מחכה לה איש. בניה נפלו במלחמת העולם הראשונה.

נה הצרפתית, חל זה מכבר מלהיות קבור צ'מיטעו, כגון לחיי, או אפילו אציל, בימי המנדט. למחרת הסכם אחיאן התברר כי האיראהאס שולט, למעשה, על כל די אוכלוסיה האירופית באלג'יריה. מבחינה זו אפשר היה להשתחו לארגון ההגנה בימי היישוב.

השוואה זו לא היתה מיקרית, וראשי האיראהאס עצמם הירבו להשתמש בה. כי הם קיוו שהאיראהאס עתיד ללכת בעיקבות ההגנה, שהפכה ברבות הימים לצה"ל, ש' הקימה את מדינת ישראל העצמאית בחלק מארץ-ישראל, שלחמה ברוב הערבי שהיה קיים אז בארץ, ושקבעה את הגבול הסופי לפי יחסיה הכוחות הממשיים בשדה-הקרב. ואומנם, בשבועות האחרונים שוב לא נראה הדבר כרעיון מטורף. האוכלוסיה הי אירופית כולה נשארה נאמנה לאיראהאס, מילאה את פקודותיו ונתנה גיבוי למעשיו. האיראהאס הטיל מסים, שלח צה"ל, גיבוי, העניק (או סירב להעניק) היתרי-יציאה. הכל כמו בארץ-ישראל, ערב קום המדינה.

כתוצאה מכך עלה בידי האיראהאס לשתק לחלוטין את מנגנון-המימשל באלג'יריה. הי ממשלה הזמנית, שקמה לפי הסכם אחיאן, בראשות מוסלמי מתון, היתה חסרת כל כוח ביצוע. היא היתה בבירתה הזמנית כמו בבחינגראד. בכמה מיקרים סירבו הטלפון ניסטיות לקשר את חברי הממשלה עם הי שרים בפאריס, במקרים אחרים הקשיבו לי שיחות ואף ניתקו אותן באמצע, כשתוכנן לא מצא חן בעיניהן.

לוחמי האיראהאס קטלו מידי יום עשרות מוסלמים ברחוב הפתוח. מבין אלפי הי רוצחים, רק קומץ נתפס, רק אחד נידון לי מות, ואף איש אחד לא הוצא להורג. נשים אירופיות חלפו על-פני הגחיות שהיו מוטות לות ברחוב, הניחו לילדיהן לירוק עליהן. מי שהפר את מרות האיראהאס, סירב לשלם מיסים או ביקש להגר, נורה ונהרג.

ישראל שונה במערב

מצב זה הפית תקוות מסוימות גם בי לב כמה ממעצבי המדיניות הישראלית, ובייחוד בחוגי שמעון פרס.

שוב קמה התקווה: שמא לא תקום אלג'יריה עצמאית ושלמה? שמא לא יקום הצבא הצרפתי נגד האוכלוסיה האירופית? שמא יכריזו האירופים על מדינה עצמאית. האם שמונה מיליון מוסלמים, רובם איכרים נחשלים, יוכלו להדביר מיליון אירופים, בעלי רמה טכנית גבוהה? האם לא



המיואשות

שתי צעירות אירופיות, ותשובות אלג'יריה, אשר נסחפו בזרם הבריחה הכללי. הן הגיעו עד לגדר-התיל המקיפה את הנמל, כאשר נסגר השער, והרקול הודיע: "אין אוניה נוספת עד יום ד' בבוקר!"

האירופים האלג'יריים אינם כוח מבוטל. זוהי אוכלוסיה דינאמית מאוד, השופעת כוח-חיים, בעלת סגנון משלה, הקשורה בי ארצה. אופיה שונה מאופי הצרפתים (רק רבע ממנה הוא ממוצא צרפתי אמיתי). יש בה "צברים" זור רביעי.

אולם בניגוד ליישוב העברי בארץ, לא הרגישו האירופים האלג'יריים את עצמם מעולם כאומה חדשה ונפרדת. כי אומה אלג'ירית-אירופית. גאחתם היתה על היותם צרפתים, חלק בלתי-נפרד מן האומה הצרפתית המפוארת. עד לפני זמן קצר היתה טיסמת-הקרב שלהם "אינטראסין" - היינו השתלבות אלג'יריה כולה בצרפת.

רגילים לומר כי לבני היישוב העברי בי תש"ח, לא היתה ברירה. הנשק הסודי שלהם היה "אין ברירה", ועל כן החזיקו מעמד גם כשהמצב נראה מיואש. אולם אין זה נכון: אילו הרגישו את עצמם כיהודים סתם, חלק מן היהדות העולמית, יכלו להגר לברוקלין או לבואנוס איירס.

אולם רוב בני היישוב הרגישו כי הם אומה חדשה, שאין לה חיים מחוץ לארץ-ישראל. על כן לחמו עד הסוף, ולא הגרו. זה היה המיבחן האמיתי. השבוע הסתבר סופית כי האירופים של אלג'יריה לא יעמדו במיבחן זה. להם יש ברירה. הם החלו להציב בע ברגליהם, לברוח בהמוניהם.

אם יימשך קצב הבריחה הנוכחי, לא ישאר שם אף אירופי אחד בעוד חצי שנה.

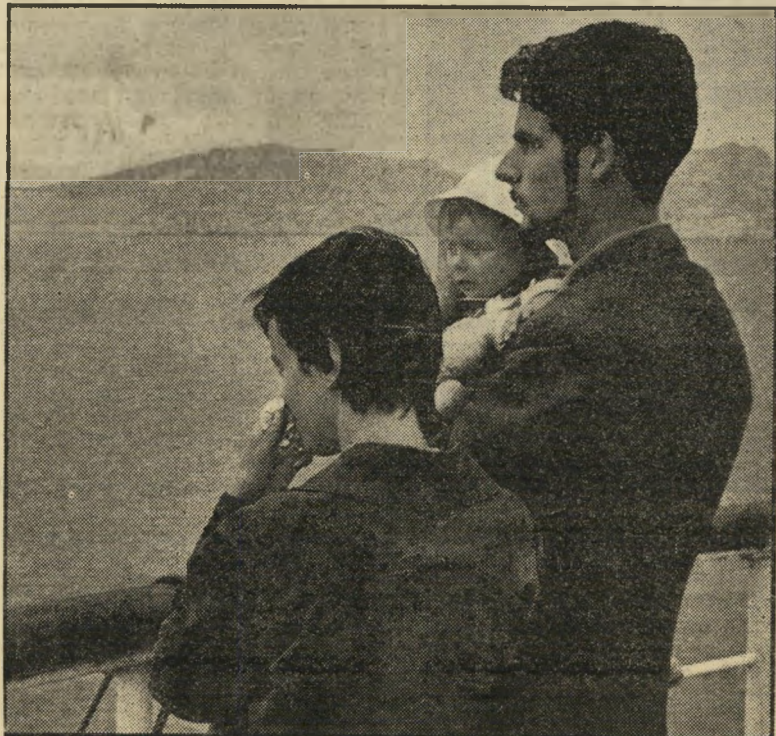
רגל בורחת, רגל נפשטת

הצבעת הרגליים היא ששיכנעה את האיראהאס כי המערכה אבודה, וכי הגיעה השעה לפתוח במימי-ישר עם הפל"ן. גם כיום אין האוכלוסיה האירופית מפרידה את מרות האיראהאס בהכרח. אולם הי בריחה עצמה היא הפרה של מרות זו. אי אפשר להילחם כאחירה של בריחה המונית, כשם שאי-אפשר לבנות מיבצר על גבעה של חול נודד.

כשכל פרט עושה את חשבונו, מבקש בטחון מעבר לים - חסל סדר המערכה. כך, בהצביעים ברגליהם, מכריעים האירופים פים את גורל המאבק - וסותמים תוך כדי כך את הגולל על מדיניות ישראלית ש' פשטה את הרגל.

תקום אלג'יריה אירופית הזקה, לאורך רצועת-החוף, שתהיה מעין ישראל שנייה, בת-ברית טבעית לישראל הראשונה?

לא מקרה הוא כי תקוות אלה התחזקו דווקא בחוגי פרס - חוגים הרחוקים ביותר מן העבר החלוצי, מרוח הפלמ"ח ומרוח החטיבות הקרביות של תש"ח. כי כל חוג אחר היה מביין שיש הבדל מהותי, מכריע, בין מיליון האירופים באלג'יריה לבין 600 אלף העברים בארץ-ישראל של תש"ח.



מבט אחרון אל עבר חוף אלג'יריה - הארץ אשר בה נולדו וגדלו, ואותה הם אוהבים. משפחה אירופית טיפוסית אומרת שלום למולדתה. האב והאם מוריס. האם הם אשמים בסואה, שהביאו האירופים על עצמם?

מן קצור לפני מהפכת אוקטובר הציע מישהו ברוסיה לערוך הצבעה אם להמשיך במלחמה נגד הגרמנים אם לא. אז הזכיר לנין את המוני החיילים שערקו מידי יום מן החזית, והפליט אימרה גדולה: "הם מצביעים ברגליים!"

אותה אימרה חלה, השבוע, על מיליון האירופים באלג'יריה. הם הצביעו ברגליהם. הם נטשו את ארמת אלג'יריה בזרם מתגבר, מילאו את נמלי-הים ונמלי-התעופה. היס' טרית-הבריחה פשטה כמחלה מדבקת, הרבייה כל משול - כגון האיטור המפורש של מחתרת האיראהאס. היתה זאת התחלת הסוף באלג'יריה - וסימונדרך במדיניות ישראל.

פנייה סורית לישראל

שרד-החוק הישראלי היה הראשון שהסיק את המסקנה מן התופעה הטרדנית. שרת-החוק עשתה מעשה בלתי-רגיל - מעל עמודי עתון זר פנתה אל אורחים זרים, בדרישה להישמע להוראות ממשלה זרה. בראיון מיוחד, שנתנה לכתב העתון הצרפתי הליברלי לה מונה, קראה ליהודי אלג'יריה לפעול למען קיום הסכם אחיאן. היתה זאת, בפעם הראשונה, דרישה ברורה של ממשלת ישראל מיהודי אלג'יריה לנטוש את שורות האיראהאס, לפנות עורף למחתרת פאשיסטית זו.

מה המריץ את גולדה לעשות זאת? אין ספק שהיא נענתה לפנייה סודית של ממשלת צרפת, שביקשה לשים קץ לעמדתה הפוסתת-על-שני-הסעיפים של ממשלת ישראל. באלג'יריה היו רוב היהודים משוכנעים, עד השבוע, כי ישראל תומכת באיראהאס לפחות מבחינה מוסרית. שאלה אחרת היא: מדוע נענתה גולדה לדרישה צרפתית זו? התשובה: כי השבוע הגיעה ממשלת ישראל לכלל מסקנה כי מלחמת האיראהאס אבודה.

צה"ל אלג'ירי?

פשר היה לחשוב שממשלת ישראל אל תגיע למסקנה זו כבר ברגע שנחיתם הסכם אחיאן. אולם מדינאי ירושלים לא היו היחידים שפיקפקו בעתיד הסכם זה. רבים בעולם סברו כי ההסכם בין ממשלת צרפת וממשלת אלג'יריה התופשית נעשה בלי בעלה-בית האמיתי. האיראהאס, שהוקם על-ידי קבוצות פאשיסטיות קטנות וחוגים מצומצמים בקצור